

ONTHEFFINGSAANVRAAG WET NATUURBESCHERMING

Zwet 40 te Delfzijl

Centraal Orgaan opvang Asielzoekers

15 JULI 2019

Contactpersoon

C.E. ONNES MSC
Adviseur ecologie

T +31627060817
E cors.onnes@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	JURIDISCH KADER	6
2.1	Algemeen	6
2.2	Categorieën	6
2.3	Verbodsbepalingen	7
2.4	Gedragscodes, vrijstellingen en ontheffingen	7
3	PLANGEBIED EN INGREEP	10
3.1	Ligging plangebied	10
3.2	Voorgenomen ingreep	10
3.2.1	Aanleiding	10
3.2.2	Wijze van uitvoering	10
3.2.3	Reikwijdte effecten	14
4	VOORKOMEN BESCHERMDE SOORTEN	15
4.1	Inleiding	15
4.2	Methode onderzoek	15
4.3	Resultaten	18
5	EFFECTBESCHRIJVING EN TOETSING	21
5.1	Effectbeschrijving	21
5.2	Toetsing	21
5.3	Vrijstellingen en gedragscode	22
5.4	Mitigerende en compenserende maatregelen en zorgplicht	22
5.4.1	Inleiding	22
5.4.2	Natuurvrij maken	22
5.4.2.1	Optie 1: afdichten openingen	22
5.4.2.2	Optie 2: Strippen van de bebouwing	23
5.4.3	Tijdelijke verblijfplaatsen	23

5.4.4	Permanente verblijfplaatsen	25
5.4.4.1	Dakruimte geschikt maken voor huismussen	26
5.4.4.2	Spouwruimte toegankelijk maken voor vleermuizen	26
5.5	Resteffecten	26
5.6	Conclusies en vervolg	27
6	ONTHEFFINGSAANVRAAG WNB	28
6.1	Inleiding	28
6.2	Alternatievenafweging	28
6.2.1	Alternatieve planning	28
6.2.2	Alternatieve werkwijze	28
6.2.3	Alternatieve locatie	28
6.3	Wettelijke belangen	29
6.3.1	Openbaar belang van sociale aard	29
6.3.2	Volksgezondheid en Openbare veiligheid	30
6.4	Gunstige staat van instandhouding	31
6.4.1	Huismus	31
6.4.2	Gewone dwergvleermuis	31
6.4.3	Ruige dwergvleermuis	32
6.5	Aan te vragen ontheffing	32
7	LITERATUURLIJST	34
	COLOFON	46

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (hierna het COA) is voornemens om het terrein aan de Zwet 40 te her ontwikkelen. In dit gebied wordt de huidige (semi-permanente) bebouwing vervangen voor nieuwe woningen en wordt het terrein uitgebreid.

Uit de quickscan Wet natuurbescherming, welke is uitgevoerd in het najaar van 2018 door Arcadis, kwam er naar voren dat mogelijk verblijfplaatsen van huismus en vleermuizen aanwezig zijn en hierdoor mogelijk sprake is van negatieve effecten op beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Het COA heeft Arcadis gevraagd hiervoor nader onderzoek uit te voeren naar huismussen en vleermuizen. Hieruit bleek dat huismussen reeds aanwezig zijn en hierdoor sprake is van overtreding op de verbodsbepalingen van de Wnb. Onderzoek naar vleermuizen vinden reeds plaats.

In overleg met de Provincie Groningen is besloten de ontheffingsaanvraag reeds in te dienen. Onderliggende rapportage geeft de reeds vastgestelde onderzoeksgegevens weer en geeft de noodzakelijk onderbouwing voor de ontheffingsaanvraag Wnb.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het juridisch kader voor onderliggende natuurtoets kort beschreven. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het plangebied en de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 4 zijn de methode van het uitgevoerde onderzoek en de resultaten hiervan opgenomen. Hoofdstuk 5 bevat de effectbeschrijving en toetsing van effecten aan de Wet natuurbescherming (Wnb). In hoofdstuk 6 is de conclusie opgenomen.

2 JURIDISCH KADER

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven. Artikelen van de Wnb waarnaar wordt verwezen zijn opgenomen in Bijlage A.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

2.2 Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2)
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

In Bijlage B is een lijst opgenomen van de soorten die bij deze categorie horen. Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)). Deze lijst is opgenomen als Bijlage B.

2.3 Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrictlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

2.4 Gedragscodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragscode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2-4](#); [3.8 lid 2-5](#), [3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. De provincie Groningen een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten:

Zoogdieren

- Aardmuis
- Bosmuis
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Ondergrondse woelmuis
- Ree

- Rosse woelmuis
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Amfibieën

- Bastaardkikker
- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor [soorten van de Vogelrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor [soorten van de Habitatrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.8 lid 5](#)):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **andere beschermde soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (**art 3.10 lid 2**):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
8. in het algemeen belang.

3 PLANGEBIED EN INGREEP

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen in het zuiden van Delfzijl in de provincie Groningen. Ten oosten van Delfzijl ligt de Eems, ten zuiden en noorden liggen diverse landbouwgebieden en ten westen van Delfzijl ligt Appingedam.

De directe omgeving van het plangebied bestaat uit het Oude Eemskanaal in het zuiden, een park ten noorden van het plangebied, welke wordt doorkruist door het Damsterdiep. Ten westen ligt een park met een waterpartij gevolgd door bebouwing van de wijk Tuitbert. Ten oosten van het plangebied liggen sportvelden.

Het plangebied zelf bestaat uit de bebouwing op Zwet 40 en de ruigte ten westen van deze bebouwing. De bebouwing betreft semipermanente gebouwen die zijn gebouwd voor de opvang van asielzoekers. De buitenkant van deze bebouwing bestaat uit hout. Achter deze buitenmuur is een open spouwruijnte van enkele centimeters. De daken van deze bebouwing bestaan uit zinken dakpannen. Al deze woningen hebben een onbewoonde zolder. Deze zolderruimtes zijn enkel vanaf de kopgevels met een ladder te bereiken. De twee blokken ten zuiden van het plangebied wijken af van de andere blokken. Dezen hebben een metalen buitenmuur en deels stenen buitenmuur en hebben vlakke stenen dakpannen. De bebouwing wordt op dit moment bewoond door antikrakers. Tussen de woningen zijn enkele struiken. Ook zijn er bosschages langs de oostkant, noordkant en zuidkant van het bebouwde terrein. Het westelijk deel van het plangebied bestaat uit een voedselrijke ruigte. Hierin bevinden zich enkele bomen of struiken.

3.2 Voorgenomen ingreep

3.2.1 Aanleiding

Het COA is vanuit de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers (Wet COA) belast met de materiële en immateriële opvang van asielzoekers in Nederland. Het COA heeft daarom als missie om asielzoekers een leefbare en veilige opvang te beïden en hen te begeleiden naar een toekomst in Nederland of daarbuiten. Eén van de opvanglocaties is de opvanglocatie Zwet 40 in Delfzijl.

De huidige bebouwing is ooit als tijdelijke bebouwing neergezet (2004). Deze is niet gebouwd op langer gebruik en is daardoor reeds niet meer geschikt als opvanglocatie voor asielzoekers. De locaties van het COA in de Zwet in Delfzijl maken onderdeel uit van de kernopvang locaties van asielzoekers in Nederland. Om deze reden is in een bestuursovereenkomst met de Gemeente Delfzijl afgesproken dat de verouderde bebouwing in de Zwet 40 vervangen wordt voor duurzame nieuwbouw zodat een duurzame opvanglocatie voor zeker 30 jaar ingericht kan worden.

3.2.2 Wijze van uitvoering

De huidige semipermanente bebouwing wordt gesloopt en bestaande bosschages worden verwijderd. Hiervoor in de plaats komen nieuwe bebouwing. Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van het plan weer. Het betreft hier een Voorlopig ontwerp. Het definitieve ontwerp wordt afgestemd met de uitvoerende aannemer.

Situatie Vogelvlucht

ZICHT VANAF ZIJDE OUDE EEMSKANAAL

ZICHT VANAF ZIJDE OUDE EEMSKANAAL

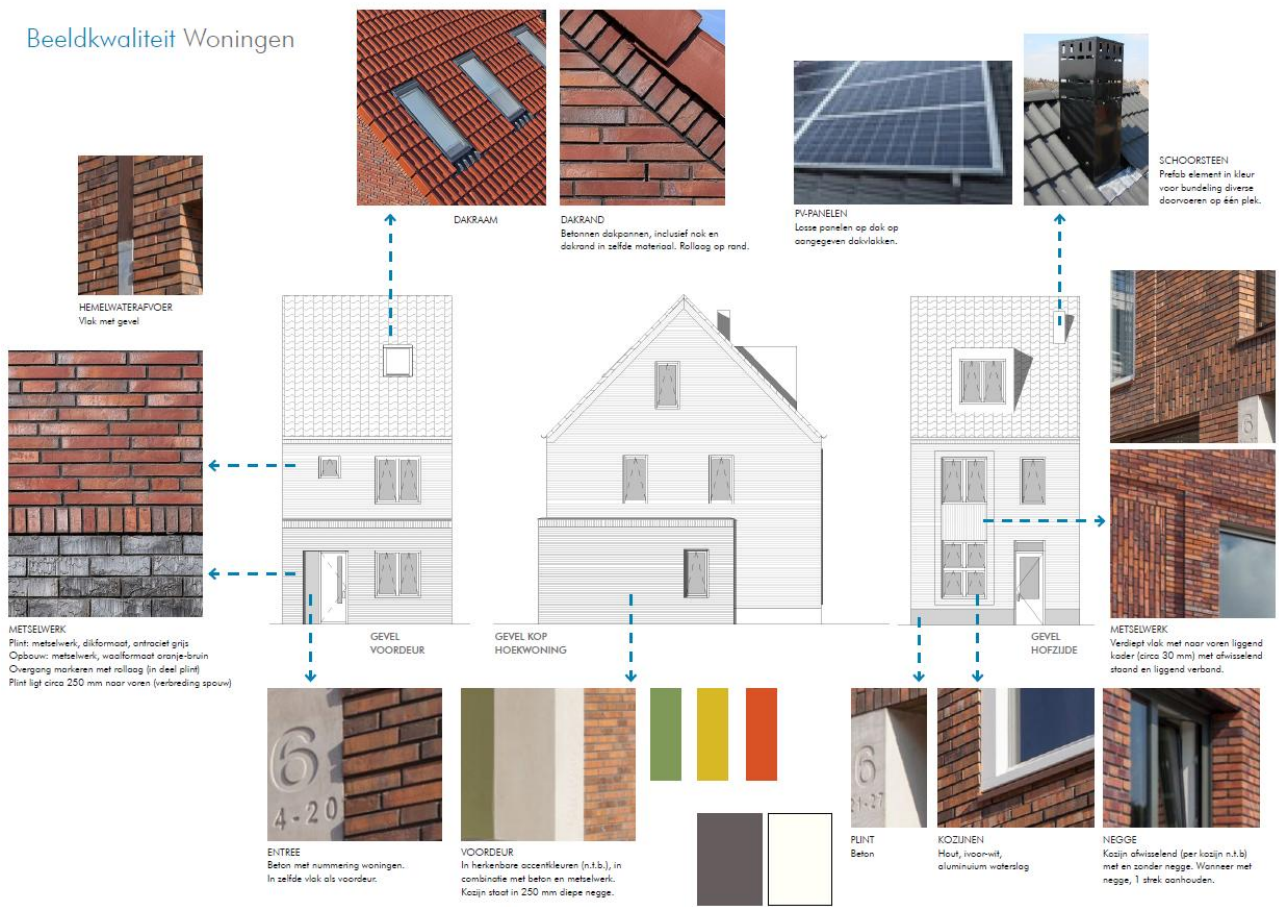
Figuur 1. Toekomstige situatie in vogelvlucht (Voorlopig ontwerp)

Figuur 2. Impressie toekomstige situatie (Voorlopig ontwerp)

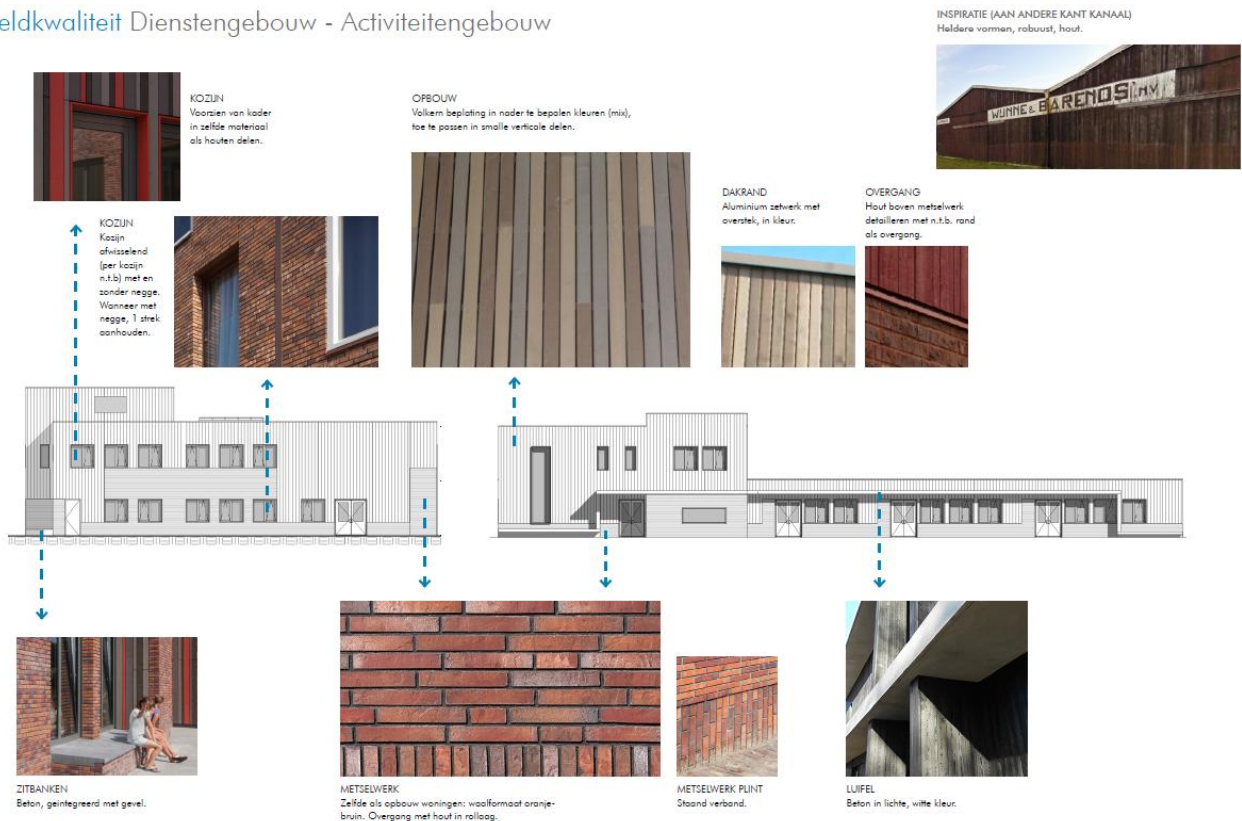

Beeldkwaliteit Woningen

Figuur 3. Impressie woningen met dakpannen (Voorlopig ontwerp)

Beeldkwaliteit Dienstengebouw - Activiteitengebouw

Figuur 4. Impressie woningen met plat dak (Voorlopig ontwerp)

De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Sloop huidige bebouwing (m.u.v. recreatiegebouw);
- Verwijderen van enkele bosschages in het plangebied;
- Aanleg nieuwe wegen op het terrein;
- Aanleg van de benodigde nutsvoorzieningen;
- Bouw van permanente woningen op het terrein;
- Sloop recreatie gebouw na oplevering permanente woningen.

3.2.3 Reikwijdte effecten

De effecten zijn enkel van invloed op het bestaande plangebied en de directe omgeving. De werkzaamheden omvatten de huidige bebouwing, groenstructuren en de huidige voedselrijke ruigte in het westelijk deel van het plangebied.

4 VOORKOMEN BESCHERMDE SOORTEN

4.1 Inleiding

Dit onderzoek richt zich op onderzoek voor de huismus en vleermuizen. Overtreding van verbodsbepalingen voor andere soorten zijn reeds uitgesloten in de Quicksan Wet natuurbescherming (Arcadis, 2018).

4.2 Methode onderzoek

Vleermuizen

Onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd conform vleermuisprotocol 2017. Dit onderzoek ziet er als volgt uit:

Onderzoek naar kraamverblijfplaatsen & zomerverblijfplaatsen:

- Het onderzoeksgebied wordt opgesplitst in 3 deelgebieden om deze goed te kunnen overzien (zie figuur 5);
- Per deelgebied bestaat het onderzoek uit één ochtendronde en twee avondrondes in de periode 15 mei t/m 15 juli;
- Tussen de verschillende rondes zit minimaal 10 dagen;
- De onderzoeken vinden plaats bij goede weersomstandigheden (conform vleermuisprotocol, 2017), namelijk voldoende warm weer, niet te sterke wind en droge weersomstandigheden;
- Bij dit onderzoek wordt gezocht naar kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen of indicaties hiervan. Tevens wordt gekeken naar essentiële vliegroutes en foeragegebieden.

Onderzoek naar balts- en paarverblijfplaatsen:

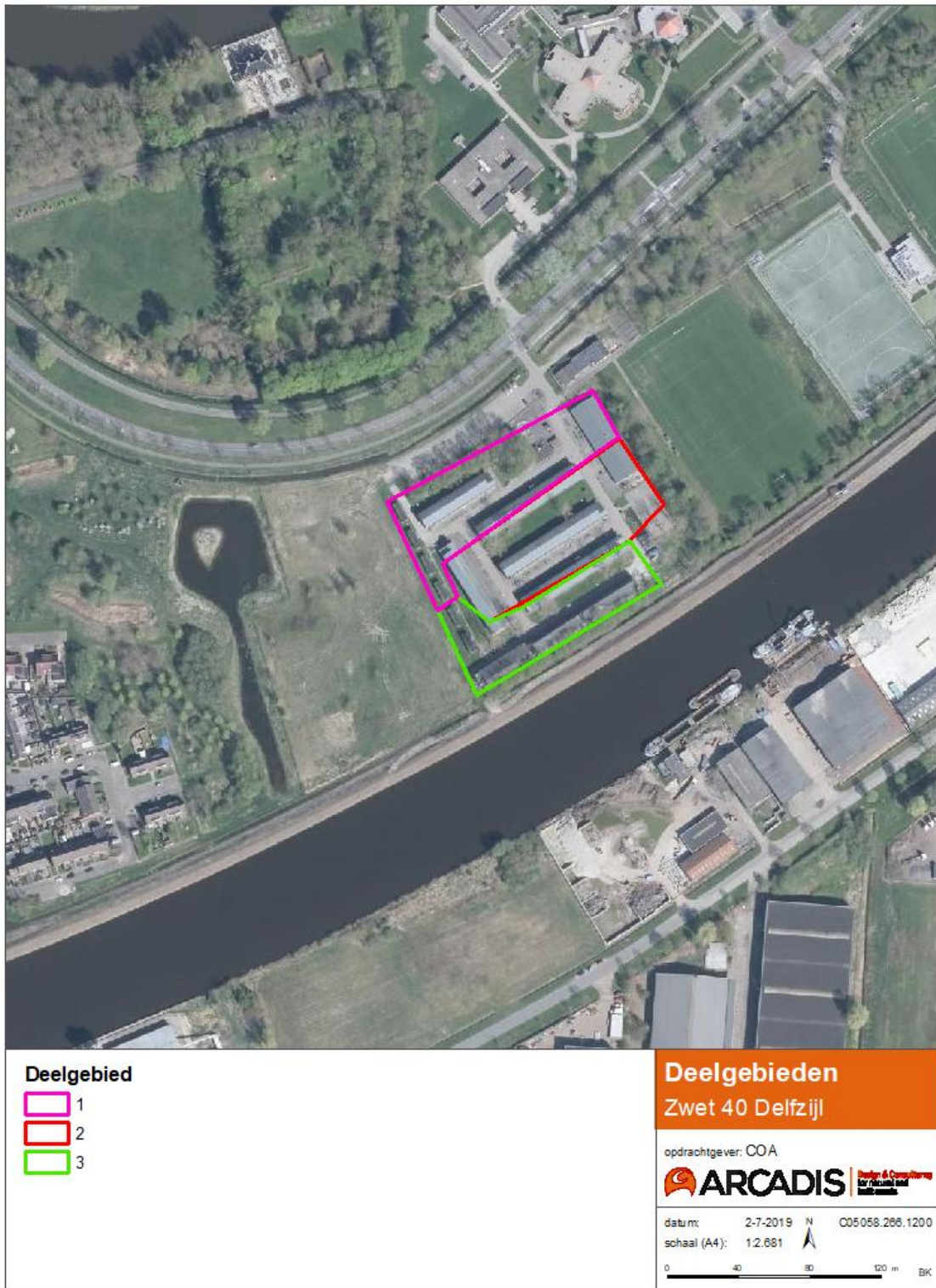
- Twee rondes in de periode van 15 augustus t/m 30 september;
- Tussen de rondes zit minimaal 10 dagen;
- De onderzoeken vinden plaats onder goede weersomstandigheden (conform vleermuisprotocol, 2017), namelijk voldoende warm weer, niet te sterke wind en droge weersomstandigheden;
- Bij dit onderzoek wordt gezocht naar balts- en paarverblijfplaatsen of indicaties hiervan.

Onderzoek naar vleermuizen is op het moment van schrijven reeds aan de gang. Onderstaande tabel geeft de reeds afgelegde bezoeken weer. Deze zullen gedurende de ontheffingsaanvraag geüpdatet worden. De onderzoeken zijn uitgevoerd door C.E. Onnes en A. Galema, beiden adviseur ecologie bij Arcadis.

Tabel 1. Uitgevoerde vleermuisonderzoeken in de kraamperiode (15 mei t/m 15 juli)

Deelgebied	Datum	Tijd	Adviseur ecologie	Weersomstandigheden
1	27 mei 2019	21.45-23.45	C.E. Onnes	Half bewolkt, geen neerslag, 13 °C, windkracht 3
2	27 mei 2019	21.45-23.45	A. Galema	Half bewolkt, geen neerslag, 13 °C, windkracht 3
3	28 mei 2019	21.45-23.45	C.E. Onnes	Licht bewolkt, geen neerslag, 12 °C, windkracht 1
1	18 juni 2019	03.05-05.05	C.E. Onnes	Licht bewolkt, geen neerslag, 17 °C, windkracht 0
2	18 juni 2019	03.05-05.05	A. Galema	Licht bewolkt, geen neerslag, 17 °C, windkracht 0
3	21 juni 2019	03.04-05.04	C.E. Onnes	Onbewolkt, geen neerslag, 13 °C, windkracht 1
1	3 juli 2019	22.00 – 00.00	C.E. Onnes	Half bewolkt, geen neerslag, 15 °C, windkracht 1
2	8 juli 2019	21.59-23.59	C.E. Onnes	Zwaar bewolkt, geen neerslag, 14 °C, windkracht 3
3	8 juli 2019	21.59-23.59	A. Galema	Zwaar bewolkt, geen neerslag, 14 °C, windkracht 3

Figuur 5. Ligging deelgebieden vleermuisonderzoek kraamperiode

Huismus

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform de methodiek beschreven in het kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Dit onderzoek zag er als volgt uit:

- Twee veldbezoeken in de periode 1 april t/m 15 mei;
- De onderzoeken werden uitgevoerd bij goede weersomstandigheden, namelijk droog weer;
- Bij deze onderzoeken is gezocht naar nestplekken van huismus of indicaties hiervan.

De onderzoeken naar huismus zijn uitgevoerd door C.E. Onnes, adviseur ecologie bij Arcadis. Onderstaande tabel geeft de veldbezoeken weer:

Tabel 2. Uitgevoerde huismusonderzoeken

Datum	Tijd	Adviseur ecologie	Weersomstandigheden
8 april 2019	9.30 – 11.30	C.E. Onnes	Half bewolkt, windkracht 1, 14 °C, windkracht 1
30 april 2019	9.15 – 11.15	C.E. Onnes	Zwaar bewolkt, geen neerslag, 10 °C, windkracht 2

4.3 Resultaten

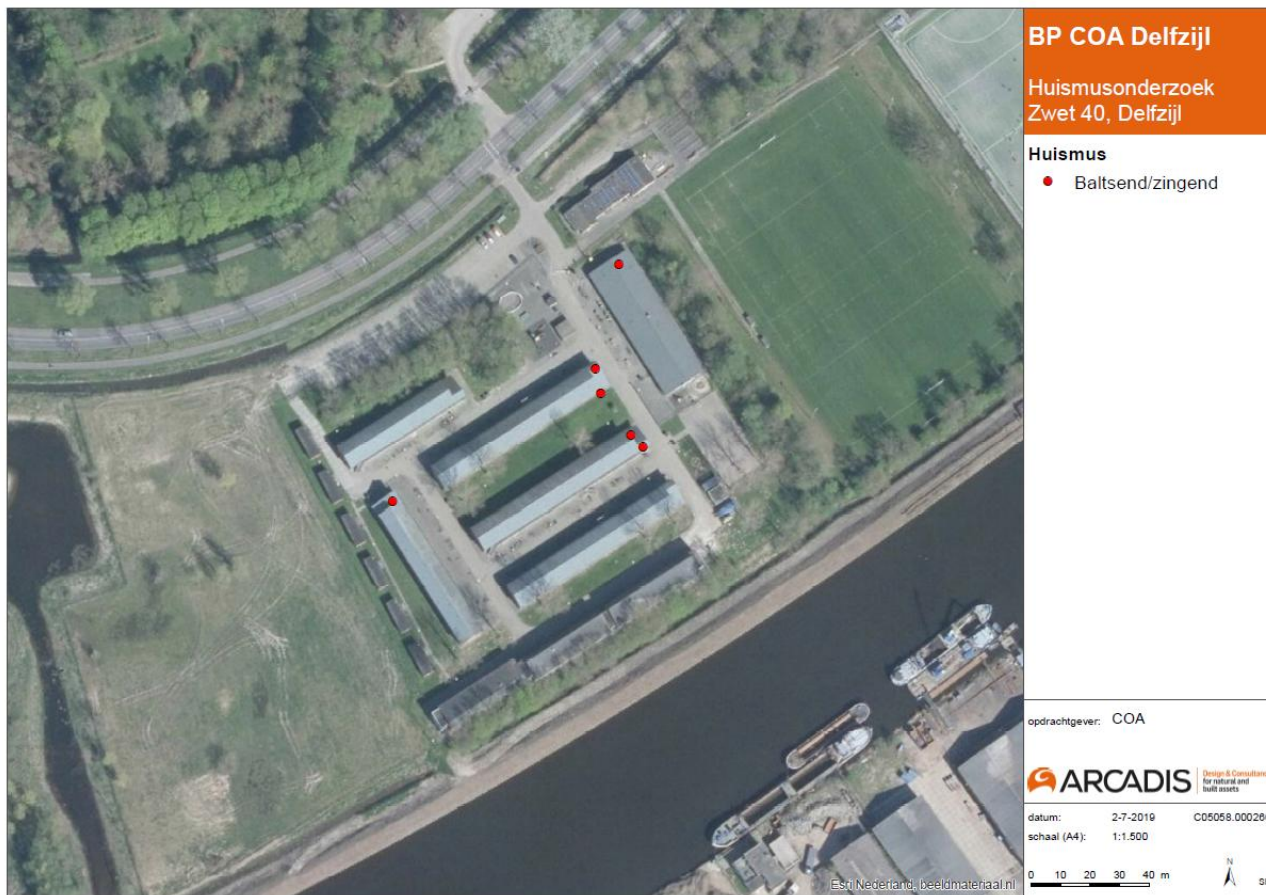
Huismus

Nestplekken

Er zijn zes nestplekken van huismus aangetroffen. Deze zijn weergegeven op Figuur 6.. De huismussen nestelen onder de golfplaten daken veelal op hoekpunten. Bij deze nestplekken zijn zowel roepende dieren waargenomen als andere nest indicerende gedragingen (parende dieren, verslepen nestmateriaal, voeren van jongen). Alle nestplekken zijn beide rondes waargenomen.

Foerageergebied

De omgeving van de bebouwing wordt gebruikt als foerageergebied. Daarnaast worden struiken op het terrein als kwetterplek gebruikt.

Figuur 6. Locaties nestplekken huismus

Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis heeft verblijfplaatsen in gebouwen (o.a. spouwruintes, dakruimtes, achter gevelbeplating). Hierbij heeft de gewone dwergvleermuis zeer kleine openingen nodig. Foerageren doet de gewone dwergvleermuis in tuinen, parken, bossen, bosschages en boven waterpartijen. De gewone dwergvleermuis gebruikt lijnvormige elementen zoals bomenrijen, waterpartijen en gebouwen om zich langs te verplaatsen.

Verblijfplaatsen

Er zijn nog geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Zomerverblijfplaatsen en kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis kunnen op basis van het reeds uitgevoerde onderzoek worden uitgesloten. Balts- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen kunnen nog niet uitgesloten worden.

Foerageergebied:

Er zijn geen foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Essentieel foerageergebied kan op basis van de reeds uitgevoerde veldbezoeken uitgesloten worden.

Vliegroutes:

Gedurende de uitgevoerde veldbezoeken werden per veldbezoek slechts enkele langs vliegende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Het betrof 3 tot 6 gewone dwergvleermuizen per veldbezoek. Deze waren bij de avondronde afkomstig uit het westen en vlogen richting het oosten of zuidoosten (Damsterdiep). Bij de ochtendronde waren de vliegbewegingen de andere kant op. Het gebied werd op verschillende manieren doorkruist, namelijk via zijranden of dwars door het plangebied. Hierdoor konden geen duidelijk vliegroutes aangewezen worden. Gezien de lage aantallen langs vliegende gewone dwergvleermuizen kunnen essentiële vliegroutes uitgesloten worden.

Rosse vleermuis

De rosse vleermuis heeft verblijfplaatsen in boomholtes en incidenteel in gebouwen. Foerageren doet de rosse vleermuis in waterrijke gebieden hoog in de lucht. Hiervoor kan de rosse vleermuis grote afstanden afleggen. Doordat de rosse vleermuis hoog door de lucht vliegt maakt het geen gebruik van lijnvormige structuren zoals bomenrijen en waterelementen.

Verblijfplaatsen

Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van de rosse vleermuis in het plangebied of de directe omgeving. In het plangebied zijn ook geen boomholtes die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats aanwezig.

Foeragegebied:

Er zijn geen foeragerende rosse vleermuizen aangetroffen in het plangebied of de directe omgeving.

Vliegroutes:

Er is op 27 mei 2019 één rosse vleermuis overvliegend waargenomen ten westen van het plangebied. Doordat de rosse vleermuis geen gebruik maakt van lijnvormige elementen en gezien het aantal is er geen sprake van een essentiële vliegroute in het plangebied.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis heeft verblijfplaatsen in boomholtes en gebouwen. De ruige dwergvleermuis is een soort die grote afstanden trekt. In het najaar komen dieren uit Oost-Europa en Rusland richting Nederland en vindt hier het balts- en paarseizoen en overwintering plaats. Gedurende het gehele jaar blijven sommige mannetjes in Nederland. Vrouwtjes trekken in het voorjaar weer richting Oost-Europa en Rusland.

In het onderzoek zijn nog geen ruige dwergvleermuizen aangetroffen in het plangebied. Omdat het onderzoek nog gaande is kunnen balts- en paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis nog niet worden uitgesloten.

Overige beschermde soorten

Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van overige beschermde diersoorten in het plangebied tijdens dit onderzoek.

5 EFFECTBESCHRIJVING EN TOETSING

5.1 Effectbeschrijving

Vleermuizen¹

Indien er balts- en paarverblijfplaatsen aanwezig zijn van gewone en/of ruige dwergvleermuis, kunnen bij de sloop van de huidige bebouwing vleermuizen gedood of verwond worden, worden vaste rustplaatsen vernietigd en vindt er verstoring plaats.

Er is in het plangebied geen sprake van essentieel foerageergebied of vliegroutes, hierdoor is er geen sprake van effecten op essentiële foerageergebieden en vliegroutes.

Huismus

Als gevolg van de sloop worden huidige nesten vernietigd en kunnen, indien er geen mitigerende maatregelen genomen worden, dieren gedood of verwond worden. Ook het foerageergebied van de huismus gaat (tijdelijk) verloren.

5.2 Toetsing

In de onderstaande tabellen is per soort op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij is nog geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de volgende paragraaf.

Tabel 3 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Huismus	X	X		X	Sloop bebouwing, herinrichting terrein

Verbodsbepalingen:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

Als gevolg van de voorgenomen sloop worden dieren mogelijk gedood of verwond (overtreding Lid 1 art. 3.1), worden verblijfplaatsen vernietigd (overtreding Lid 2 art. 3.1) en worden dieren verstoord (overtreding Lid 4 art. 3.1).

Tabel 4 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn

Soort	Lid 1 5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Gewone en/of ruige dwergvleermuis	X	X		X	Sloop bebouwing

Verbodsbepalingen:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling kunnen, indien verblijfplaatsen aanwezig zijn, dieren gedood worden (overtreding Lid 1 art. 3.5), dieren verstoord worden (overtreding Lid 2 art. 3.5) en worden de verblijfplaatsen vernietigd (overtreding Lid 4 art. 3.5).

¹ Omdat het onderzoek naar vleermuizen nog niet afgerond is, wordt voornamelijk gebruik gemaakt van een expert judgement inschatting over het type verblijfplaatsen dat mogelijk aanwezig kan zijn. Voor nu wordt uitgegaan van 2 balts- en paarverblijfplaatsen van gewone en/of ruige dwergvleermuis

5.3 Vrijstellingen en gedragscode

De huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis vallen niet onder een vrijstelling in de provincie Groningen (zie tevens §2.4). Ook is er geen gedragscode waaronder de voorgenomen werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

5.4 Mitigerende en compenserende maatregelen en zorgplicht

5.4.1 Inleiding

In deze paragraaf zijn de mitigerende maatregelen beschreven die noodzakelijk zijn om overtreding van de verbodsbepalingen zo veel als mogelijk te voorkomen en de compenserende maatregelen die nodig zijn om een aantasting van de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Het toepassen van deze maatregelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is niet vrijblijvend. De Wnb schrijft namelijk voor dat een ontheffing alleen verleend kan worden als er geen andere bevredigende oplossing is en de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Dat betekent dat als mitigatie in redelijkheid mogelijk is, dit ook verplicht is. Daarnaast zijn vaak ook nadere maatregelen noodzakelijk om tegemoet te komen aan de zorgplicht. Verder kan een ontheffing alleen verleend worden wanneer er geen gevolgen zijn voor de gunstige staat van instandhouding van de soort.

5.4.2 Natuurvrij maken

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden verblijfplaatsen van huismus en vleermuizen ontmoedigd. Op deze wijze wordt voorkomen dat de huismussen en vleermuizen aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden en daardoor gedood en/of verwond worden. Voor het ontmoedigen worden twee opties gehanteerd, waarbij afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar vleermuizen de meest gunstige optie gekozen wordt.

5.4.2.1 Optie 1: afdichten openingen

Bij deze optie worden openingen afgedicht en bij de aanwezigheid van vleermuizen worden exclusion flaps toegebracht om te zorgen dat eventueel nog aanwezige vleermuizen het plangebied kunnen verlaten. Deze optie van ontmoedigen wordt voor vleermuizen toegepast als de locatie van invliegopening exact bekend is. Het ontmoedigen bestaat uit:

Huisumus:

- Afdichten openingen dakranden en kopgevels of andere openingen
  - Hierbij wordt voorafgaand door de begeleidend ecooloog en aannemer gecontroleerd welke openingen aanwezig zijn en welke afgedicht moeten worden;
  - Het afdichten gebeurt minimaal 1 uur na zonsopkomst en bij voldoende warm weer zodat er geen huismussen ingesloten raken;
  - Het afdichten wordt uitgevoerd in oktober, buiten het broedseizoen van huismussen en andere broedvogels.

Vleermuizen

- Aanbrengen van exclusion flaps bij openingen die toegang geven tot verblijfplaatsen. Deze exclusion flaps zorgen ervoor dat vleermuizen het pand kunnen verlaten maar niet terug de verblijfplaatsen in kunnen;
- De betreffende openingen verder afgedichten met pur;
- De ontmoediging dient minimaal drie dagen voor aanvang van de sloop te worden aangebracht. In deze drie dagen dienen de weersomstandigheden gunstig te zijn (voldoende warm, droog weer);
- De ontmoediging wordt uitgevoerd buiten de kwetsbare periodes. Er is voor gekozen de ontmoediging in oktober 2019 uit te voeren (voor de winterslaapperperiodes van vleermuizen).

5.4.2.2 Optie 2: Strippen van de bebouwing

Bij deze optie wordt de bebouwing dusdanig gestript dat achterliggende ruimtes bloot komen te liggen en hierdoor ongeschikt worden als verblijfplaats voor huismussen en vleermuizen. Deze optie wordt toegepast als de locatie van invliegopening niet exact bekend is. De ontmoediging ziet er als volgt uit:

- De golfbeplating wordt handmatig verwijderd;
- Het buitenblad van de gevels worden grotendeels op aanwijzing van de begeleidende ecooloog verwijderd zodat tocht in achterliggende ruimte komt;
- De ontmoediging dient minimaal drie dagen voor aanvang van de sloop te worden uitgevoerd. In deze drie dagen dienen de weersomstandigheden gunstig te zijn (voldoende warm, droog weer);
- Het strippen begint minimaal 1 uur na zonsopkomst zodat huismussen de dakruimte hebben verlaten
- Tijdens het strippen is er ecologische begeleiding. Eventueel aangetroffen dieren zullen door de begeleidend ecooloog verplaatst worden.

5.4.3 Tijdelijke verblijfplaatsen

Ter vervanging van de huidige verblijfplaatsen zijn tijdelijke kasten opgehangen. Voor vleermuizen zijn deze zekerheidshalve al voorafgaand aan het onderzoek geplaatst. Voor huismussen zijn deze na het onderzoek geplaatst. De kasten zijn op het recreatie gebouw geplaatst, omdat deze pas in een latere fase (na oplevering eerste deel) gesloopt wordt. Hierdoor zijn de tijdelijke verblijfplaatsen in het plangebied aanwezig tot bij de nieuwe bebouwing nieuwe verblijfplaatsen aanwezig zijn. Zie figuur Figuur 7 voor de locatie van het recreatie gebouw (blauw omlijnd).

Figuur 7. De bebouwing welke in de eerste fase gesloopt wordt (oranje omlijnd) en bebouwing waar de tijdelijke kasten geplaatst worden (blauw omlijnd)

Bij het plaatsen van de kasten is uitgegaan van de volgende eisen:

Huismus

Het type kast dat geplaatst moet worden, met bijbehorende eisen voor plaatsing, is als volgt:

Vleermuizenkast	Informatie
Type Kast	Vivara Pro, type NK MU 06
Aantal:	10
Hoogte:	Minimaal 2,5 meter hoog
Orientatie:	Bijvoorkeur niet op zuiden, tenzij in schaduw geplaatst wordt
Uitvliegroute	Vrij van obstakels zoals takken en/of struiken

Uitvoeringseisen:

Bij het plaatsen dient met de volgende zaken rekening gehouden te worden:

- Er moeten meerdere nestplekken bij elkaar aangeboden worden waarbij de nestkasten minimaal 50 cm uit elkaar hangen;
- De minimale broedruimte is 15 x 8 cm;
- De kasten moeten vlak onder de dakrand geplaatst worden zodat ze in de schaduw liggen (en het niet te heet wordt op een warme zomer dag);
- De kasten moet voldoende duurzaam zijn;
- De kasten mogen niet te bereiken zijn door roofdieren;
- Openstaande ramen en deuren mogen de uitvliegroute niet blokkeren;
- De kasten zijn begin juli 2019 geplaatst;
- In Bijlage D zijn de locaties van de kasten weergegeven.

Vleermuizen

Type vleermuiskast zomer-/balts-/paarverblijf:

Het type kast dat geplaatst moet worden, met bijbehorende eisen voor plaatsing, is als volgt:

Vleermuizenkast	Informatie
Type Kast	Vivara Pro VK MP 02
Aantal:	8
Hoogte:	Minimaal 2,5 meter hoog
Verlichting:	Er mag geen rechtstreeks licht zoals straatverlichting op kast schijnen
Orientatie:	Meerdere windrichtingen

Uitvliegroute

Vrij van obstakels zoals takken en/of struiken

Uitvoeringseisen:

Bij het plaatsen dient met de volgende zaken rekening gehouden te worden:

- De kasten dienen aan de gevels van het pand opgehangen te worden;
- De kasten dienen in verschillende windrichtingen geplaatst te worden om zoveel mogelijk variatie te bieden;
- Er mag geen rechtstreekse kunstmatige verlichting (zoals straatverlichting) op de kast schijnen;
- De kasten dienen minimaal 2,5 meter hoog geplaatst te worden, en indien mogelijk minimaal 3 meter;
- De kasten mogen geen openingen in de gevel of dakrand afdichten;
- De directe omgeving van de kast (uitvliegroute van de vleermuis) dient vrij te zijn van takken, struiken of andere obstakels. Er moet minimaal 3 meter uitvliegruimte zijn;
- De exacte locaties zijn weergegeven in Bijlage D;
- De kasten zijn begin maart 2019 geplaatst.

Type vleermuiskast Kraamkast

Het type kast dat geplaatst moet worden, met bijbehorende eisen voor plaatsing, is als volgt:

Vleermuizenkast	Informatie
Type Kast	Vivara Pro VK SK 01
Aantal:	4
Hoogte:	Minimaal 2,5 meter hoog
Verlichting:	Er mag geen rechtstreeks licht zoals straatverlichting op kast schijnen
Orientatie:	Zuid, zuidwestkant
Uitvliegroute	Vrij van obstakels zoals takken en/of struiken

Uitvoeringseisen:

Bij het plaatsen dient met de volgende zaken rekening gehouden te worden:

- De kasten dienen aan de gevels van het pand opgehangen te worden;
- De kasten dienen in zoveel mogelijk in een zuidelijke richting geplaatst te worden zodat deze zo goed mogelijk kunnen opwarmen in de zomer;
- Er mag geen rechtstreekse kunstmatige verlichting (zoals straatverlichting) op de kast schijnen;
- De kasten dienen minimaal 2,5 meter hoog geplaatst te worden, en indien mogelijk minimaal 3 meter;
- De kasten mogen geen openingen in de gevel of dakrand afdichten;
- De directe omgeving van de kast (uitvliegroute van de vleermuis) dient vrij te zijn van takken, struiken of andere obstakels. Er moet minimaal 3 meter uitvliegruimte zijn;
- Voor de exacte locaties zie bijlage D;
- De kasten zijn begin maart 2019 geplaatst.

5.4.4 Permanente verblijfplaatsen

In de nieuwbouw worden nieuwe verblijfplaatsen teruggebracht. Deze zijn hieronder uitgewerkt.

5.4.4.1 Dakruimte geschikt maken voor huismussen

Bij een groot deel van de nieuwe bebouwing worden woningen met betonnen dakpannen gerealiseerd. Het gaat hierbij om 12 woningblokken. Door de dakruimte geschikt te maken worden er ruim voldoende nestgelegenheden gecreëerd waardoor er sprake is van een toename in het aantal mogelijke nestplekken in vergelijking met de huidige situatie, voldoende nestgelegenheden voor de huidige paartjes huismussen en het aantal paartjes huismussen zich ook in de toekomst kan uitbreiden. Bij het realiseren van de nestplekken gelden de volgende uitvoeringseisen:

- Om de dakruimte toegankelijk te maken dient er geen vogelschroot te worden toegepast of dient vogelschroot pas onder de derde rij dakpannen (vanaf dakgoot gezien) geplaatst te worden zodat de onderste twee rijen dakpannen bereikbaar zijn voor huismussen;
- De dakruimte (ruimte onder dakpannen en dakbeschot) is minimaal 3 cm hoog;
- Opening vanuit de dakgoot is 3 tot 5 cm hoog;
- De gehele lengte van het dak moet toegankelijk zijn voor huismussen.

5.4.4.2 Spouwruimte toegankelijk maken voor vleermuizen

Bij de bebouwing wordt de spouwruimte toegankelijk gemaakt. Door wordt gedaan op de kopgevels van de hierboven genoemde woningblokken. Hierdoor worden op 24 locaties geschikte verblijffuncties gerealiseerd die geschikt zijn voor verschillende functies (zomerverblijfplaats, balts- en paarverblijfplaats en kraamverblijfplaats), en verschillende soorten (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis) waarmee tevens een ecologische plus gerealiseerd wordt. Voor het realiseren van de

- Om toegang te geven tot de spouwruimte wordt op elke kopgevel één of meerdere invliegopeningen gecreëerd. Deze worden gerealiseerd door:
  - Een entreesteen (Vivara Pro) in te metselen of;
  - Stootvoegen tot te voegen van minimaal 2,5 cm breed en steen hoog (circa 4 – 5 cm);
- De invliegopeningen dienen minimaal 2,5 meter hoog geplaatst te worden;
- Er dient geen directe verlichting op invliegopeningen en/of vliegroutes (struiken en bomen rondom de verblijfplaats) te schijnen;
- De uitvliegopening dient vrij te zijn van obstakels zoals takken en bomen;
- Voor de spouwruimte geldt:
  - De spouwruimte is minimaal 2,5 cm breed;
  - Er wordt bij voorkeur geen dampdoorlatende folie toegepast, indien wel dampdoorlatende folie wordt toegepast dient dit afgedekt te worden met fijn kunststof gaas (bijvoorbeeld PP5230 of PE5016 van TOP7EVEN) of een dunne hardboardplaat om te zorgen dat er geen dieren verstrikt raken;
  - Eventueel glaswol aan spouwzijde afdekken met dunne ruwe hardboardplaat of fijn kunststof gaas;
  - De minimale oppervlakte van de toegankelijke gemaakte spouw is 1,5 m² per kopgevel en indien mogelijk groter.

5.5 Resteffecten

In §5.4 zijn de mitigerende maatregelen beschreven. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden worden deze uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol, zodat een juiste uitvoering van maatregelen gegarandeerd is.

Als gevolg van het toepassen van de maatregelen zal een deel van de in §5.2 beschreven mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen worden voorkomen. Het is echter niet mogelijk alle overtredingen te voorkomen, zodat voor een aantal soorten een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wnb noodzakelijk is om het project te mogen uitvoeren. In de onderstaande tabellen is weergegeven welke overtredingen niet door mitigatie kunnen worden voorkomen.

Tabel 5 Overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Huismus		X			Sloop, voorgenomen werkzaamheden en ontmoediging

Verbodsbepalingen:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat huismussen aanwezig kunnen zijn in de verblijfplaats tijdens de werkzaamheden. Hierdoor wordt voorkomen dat huismussen gedood en/of verwond worden en wordt overtreding op Lid 1 van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming afdoende gemitigeerd. Doordat verblijfplaatsen nog steeds vernietigd worden, is er nog steeds sprake van overtreding van Lid 2 van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Ook kunnen de ontmoedigende maatregelen een verstrend effect hebben. De huismus wordt immers gedwongen tijdelijk een andere verblijfplaats op te zoeken. Bij deze mitigerende maatregelen juist met als doel om negatieve effecten te verkleinen uitgevoerd in de minst gevoelige periode, is er geen sprake van opzettelijk verstoren. Doordat buiten het broedseizoen gewerkt wordt is verstoring niet van wezenlijke invloed.

Tabel 6 Overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrictlijn

Soort	Lid 1 5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Gewone dwergvleermuis		X		X	Sloop, voorgenomen werkzaamheden en ontmoediging
Ruige dwergvleermuis		X		X	Sloop, voorgenomen werkzaamheden en ontmoediging

Verbodsbepalingen:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat vleermuizen aanwezig kunnen zijn in de verblijfplaats tijdens de werkzaamheden. Hierdoor wordt voorkomen dat vleermuizen gedood en/of verwond worden en wordt overtreding op Lid 1 van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming afdoende gemitigeerd. Doordat verblijfplaatsen nog steeds vernietigd worden, is er nog steeds sprake van overtreding van Lid 4, artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Ook kunnen de ontmoedigende maatregelen verstrend werken. De vleermuizen worden immers gedwongen tijdelijk een andere verblijfplaats op te zoeken. Dit betreft echter minder erge verstoring dan verstoring tijdens de werkzaamheden als er geen ontmoediging plaats vindt en hiermee wordt wel voorkomen dat ze gedood worden. Bij deze mitigerende maatregelen juist met als doel om negatieve effecten te verkleinen uitgevoerd in de minst gevoelige periode, is er geen sprake van opzettelijk verstoren. Overtreding op Lid 2 van artikel 3.5 is daardoor echter nog steeds niet voorkomen.

5.6 Conclusies en vervolg

In de bebouwing aan de Zwet 40 zijn nestplekken van huismussen aanwezig en mogelijk balts- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en/of ruige dwergvleermuis. Mitigerende maatregelen zorgen voor het voorkomen van een deel van de verbodsbepalingen en verzachten de effecten. Echter voorkomen deze niet alle overtredingen op verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Om deze reden is het aanvragen van een ontheffing soortbescherming noodzakelijk.

Op basis van deze informatie wordt een ontheffing soortbescherming aangevraagd. Tevens zal er in aanvulling op deze aanvraag nog nader onderzoek plaatsvinden naar balts- en paarverblijfplaatsen conform het vleermuisprotocol. Informatie uit dit onderzoek zal gedurende het aanvraagtraject en onderzoek vertrekt worden aan het bevoegd gezag (Provincie Groningen).

De ontheffingsaanvraag is voorbesproken met de Provincie Groningen op 2 juli 2019. Daarin is afgesproken dat het ontheffingstraject gestart wordt op basis van de reeds bekende resultaten en een expert judgement inschatting voor balts- en paarverblijfplaatsen. Gedurende het ontheffingstraject wordt onderzoek naar balts- en paarverblijfplaatsen uitgevoerd en worden resultaten van dit onderzoek z.s.m. vertrekt zodat de Provincie Groningen z.s.m. een besluit kan nemen.

6 ONTHEFFINGSAANVRAAG WNB

6.1 Inleiding

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) vraagt een ontheffing Wnb aan voor de uitvoering van de voorgenomen herontwikkeling van de opvanglocatie aan de Zwet 40 in Delfzijl. De aanvraag geldt voor de periode van september 2019 tot en met september 2022, conform de voorgenomen planning en rekening houdend met een uitlooperperiode. Het gaat daarbij om:

- Huismus; artikel 3.1 lid 2 en artikel 3.1 lid 4 (verstoren en vernietigen van nestplekken);
- Gewone dwergvleermuis; artikel 3.5 lid 2 en artikel 3.5 lid 4 (verstoren en vernietigen van verblijfplaatsen)
- Ruige dwergvleermuis; artikel 3.5 lid 2 en artikel 3.5 lid 4 (verstoren en vernietigen van verblijfplaatsen)

Onderstaande paragrafen geven de onderbouwing van het gebrek aan alternatieven, de wettelijke belangen en de garantie van de staat van instandhouding.

6.2 Alternatievenafweging

Zoals beschreven in §5.4 is middels een aantal mitigerende maatregelen een deel van de potentiële overtredingen van de verbodsbepalingen voorkomen. Voor het voorkomen van de resterende overtredingen bestaat geen andere bevredigende oplossing. Andere denkbare oplossingen staan de uitvoering van het project namelijk in de weg. De alternatieven overweging wordt hieronder toegelicht.

6.2.1 Alternatieve planning

De werkzaamheden starten in september/oktober 2019. Deze periode is buiten het broedseizoen van de huismus en voor de winterslaapperiode van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Het starten van de werkzaamheden op een andere periode van het jaar leidt er toe dat verstoring plaats vindt in één van de kwetsbare periodes van de beschermde soorten (winterslaap van vleermuizen in de periode november t/m maart en broedseizoen van de huismus in de periode maart t/m augustus). Door te ontmoedigen en te starten in september/oktober hebben de huismus en gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis voldoende tijd om uit te wijken naar alternatieve verblijfplaatsen in de omgeving zonder dat deze daar een zeer ernstige verstoring van ondervindt (wat bij starten in de winterperiode of broedseizoen) wel kan gebeuren.

6.2.2 Alternatieve werkwijze

Een alternatieve werkwijze zoals bijvoorbeeld renoveren van de bestaande bebouwing is in dit geval geen betere optie. De bebouwing die nu in de Zwet 40 staat betreft semi-permanente bebouwing en is gericht voor tijdelijk gebruik. Deze bebouwing is daardoor onvoldoende in staat om voor een langere periode in stand te blijven (zeker niet de geplande 30 jaar). Daarmee is de huidige locatie aan de Zwet 40 niet in staat om te fungeren als een duurzame opvanglocatie voor asielzoekers.

Bij de voorgenomen werkzaamheden worden maatregelen genomen om te voorkomen dat dieren aanwezig zijn ten tijde van de sloop en hierdoor gedood of verwond kunnen worden. Ook zijn maatregelen genomen om het streven naar een gunstige staat van instandhouding te waarborgen (aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen). Door het aanbrengen van permanente verblijfplaatsen in de nieuwbouw wordt ervoor gezorgd dat ook in de toekomst huismussen en verschillende vleermuissoorten gebruik kunnen maken van de locatie als verblijfplaats. Hierdoor is de gekozen werkwijze de meest geschikte werkwijze.

6.2.3 Alternatieve locatie

Doordat de nieuwbouw op de huidige locatie plaats vindt hoeft niet een nieuw locatie gebruikt te worden als buitengebied wat voor diverse andere beschermde soorten een functie kan hebben als leefgebied. Hierdoor is bouwen op de huidige locatie de meest duurzame optie. Daarnaast heeft de huidige locatie al een

opvangfunctie van asielzoekers gehad. Het inrichten van een geheel nieuwe locatie kan op veel meer verzet stuiten bij de inwoners dan een reeds bestaande locatie te vernieuwen.

6.3 Wettelijke belangen

De ontheffing wordt aangevraagd *“in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”* en *“in belang van in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid”* Onderstaand wordt de onderbouwing van deze belangen toegelicht.

6.3.1 Openbaar belang van sociale aard

In diverse internationale verdragen is vastgelegd dat vluchtelingen een veilig heenkomen geboden moet worden (o.a. Verdrag van Geneve, Dublin en Amsterdam). Vluchtelingen kunnen in Nederland asiel aanvragen. In Nederland is het COA verantwoordelijk voor het organiseren van de opvang van asielzoekers gedurende de asielprocedures.

Het COA is een zelfstandig bestuursorgaan en valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de staatsecretaris van Veiligheid en Justitie. Daarmee voert COA een politieke opdracht uit. De taken van COA zijn vastgelegd in de Wet Centraal Orgaan opvang Asielzoekers. De Wet COA voorziet in opvang van asielzoekers in daarvoor bestemde opvangvoorzieningen. Daarmee dient het COA een openbaar belang en vervult daarmee een wettelijke taak. Voor de opvangvoorzieningen is een spreidingsbeleid afgestemd met de verschillende provincies in het land.

De gemeente Delfzijl en COA hebben in 2015 een bestuursovereenkomst opgesteld waarin nadere afspraken staan over de realisatie van een nieuw opvangcentrum op plaats van het huidige asielzoekerscentrum aan het Zwet 40 en een tijdelijk extra opvanglocatie aan Zwet 1. De opvanglocatie aan Zwet 40 dient hierin een langdurige duurzame opvangvoorziening (azc) voor zeker 30 jaar. De huidige bebouwing is nu niet geschikt om te functioneren als langdurige opvanglocatie.

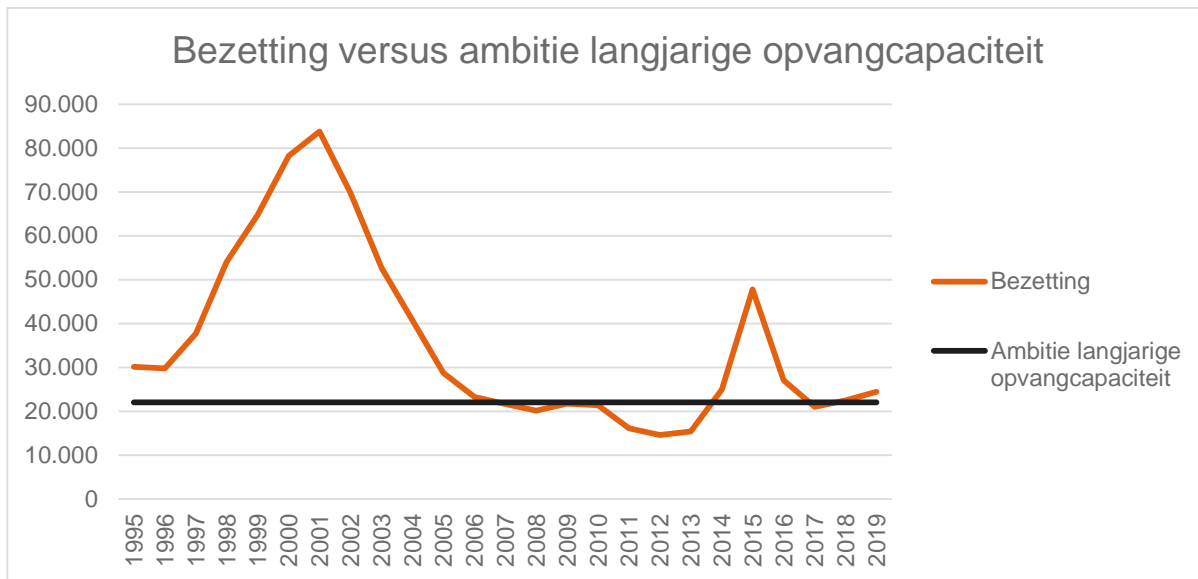
Vastgoedvoorraad COA

De instroom van asielzoekers kent een grote dynamiek. De afgelopen jaren is deze dynamiek zelfs zeer actueel gebleken. Voor wat betreft de langdurige strategische voorraad gaat COA uit van ca. 22.000 capaciteitsplaatsen die voldoen aan de gestelde kwalitatieve eisen. De huidige omvang van langjarige kwalitatieve locaties sluit niet aan bij deze ambitie. In de provincie Groningen is daarom gekozen om de tijdelijke bebouwing van Zwet 40 te herontwikkelen naar een langdurige opvang locatie. Dat wil zeggen een structurele opvangvoorziening die voor langere tijd wordt gebruikt (circa 30 jaar).

Dynamiek van de behoefte:

De omvang van de opvangbehoefte heeft een grote dynamiek. In de periode 2015-2016 waren bijvoorbeeld in zeer korte tijd een groot aantal tijdelijke locaties geopend waarvan een deel in 2017 of daarna is gesloten.

Vanuit de Visie op Huisvesting van het COA en de daaruit voortvloeiende Strategisch Voorraadplannen is de locatie Delfzijl altijd een onderdeel van de Kernvoorraad geweest. De herontwikkeling van deze locatie in een meer permante bouwvorm past in het beleid om efficiënt en hoogwaardig opvangcapaciteit te realiseren op een relatief grote schaal. Daarbij is het van belang dit te doen in eigendom situaties en op plaatsen en in samenwerking met gemeente die langjarige aanwezigheid toestaan en is de langjarige ambitie weergegeven. Gezien de benodigde schommelingen is het aantal van 22.000 hard nodig als opvangcapaciteit.

Figuur 8. Bezetting versus ambitie langjarige opvangcapaciteit (databron: COA.nl)

Bijdrage opvang locatie Delfzijl

Met de herontwikkeling van de tijdelijke bebouwing naar een langdurige opvanglocatie wordt een locatie ontwikkeld met meer dan 600 opvangplekken. Hiermee blijft de kernvoorraad voor langdurige opvang nog onder het niveau van 14.000 steken. Door het tekort aan langdurige opvangcapaciteit is het hoognodig om het Zwet 40 te herontwikkelen naar een duurzame opvanglocatie. Hierdoor is een spoedige herontwikkeling hard nodig om een bijdrage te leveren aan de langjarige opvangcapaciteit.

Conclusie:

Door het realiseren van opvanglocaties kan het COA voldoen aan haar wettelijke en politieke taak die is vastgelegd in de Wet COA. Om te voldoen aan regionale spreiding en om de steeds fluctuerende stroom van asielzoekers aan te kunnen is het noodzakelijk om de huidige locatie om te vormen naar een langjarige opvanglocatie.

6.3.2 Volksgezondheid en Openbare veiligheid

Voor de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en het COA is een belangrijk uitgangspunt dat onder alle omstandigheden aan alle bewoners van azc een veilige leefomgeving wordt geboden.

Opvang van asielzoekers is van belang om te zorgen voor een goede behandeling van de asielprocedure en om te voorkomen dat asielzoekers in de illegaliteit belanden. Asielzoekers die in de illegaliteit belanden kunnen niet legaal werken waardoor ze vatbaar zijn voor criminaliteit, prostitutie etc.

Een goede opvang van asielzoekers draagt ook bij aan begeleiding van asielzoekers die extra zorg of psychische hulp nodig hebben. Daarnaast zorgt het COA voor een stabiele omgeving door langdurige opvanglocaties in te richten waarin de asielzoekers rustig de asielprocedure kan doorlopen en een veilige opvanglocatie heeft.

Conclusie:

Zonder stabiele opvanglocaties wordt de kans vergroot dat asielzoekers in de anonimiteit en illegaliteit belanden. Hierdoor zijn ze vatbaarder voor criminaliteit wat zorgt voor een risico voor de openbare veiligheid in Nederland. Daarnaast kan bij langdurige opvanglocaties eventueel benodigde zorg geboden worden om te zorgen voor een veilige en gezonde opvang voor asielzoekers.

6.4 Gunstige staat van instandhouding

De voorgenomen ontwikkeling mag geen verslechtering zijn van de staat van instandhouding (vogels) of geen afbreuk doen aan het streven de populatie in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

6.4.1 Huismus

De landelijke Staat van Instandhouding van de huismus is beoordeeld op vier onderdelen: populatieomvang, verspreidingsgebied, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief. De huismus is een algemeen voorkomende soort waarbij de landelijke populatie geschat wordt op 500.000 tot 1.000.000 broedparen. De populatie is echter ten opzichte van 1994 ernstig afgenomen. Hierdoor is populatieomvang ongunstig (Arcadis, 2018). De huismus komt in het hele land voor en de verspreiding is iets uitgebreid ten opzichte van 1994. Het verspreidingsgebied is hierdoor gunstig. De kwaliteit van het leefgebied is door afname van rommelige omgeving en daarmee minder voedselbeschikbaarheid als ongunstig beoordeeld (Arcadis, 2018). Doordat leefgebied kleiner worden is het toekomstperspectief beoordeeld als ongunstig. De landelijke staat van instandhouding is daardoor 'ongunstig – ontoereikend' (Arcadis, 2018)

Er heeft geen gericht onderzoek plaats gevonden naar de lokale staat van instandhouding. Wel is bekend dat in de nabijgelegen wijk Tuitbert tientallen nestplekken aanwezig zijn (Arcadis, 2019). Verwacht wordt dat de aanwezige huismussenpaartjes onderdeel uitmaken van deze populatie. Vermoedelijk is de lokale staat van instandhouding vergelijkbaar met de landelijke staat van instandhouding.

Door het aanbieden van tijdelijke verblijfplaatsen en het realiseren van permante verblijfplaatsen in de nieuwbouw wordt er voor langere termijn duurzame potentiële verblijfplaatsen gerealiseerd waardoor de huidige paartjes behouden kunnen blijven en het aantal paartjes huismussen zelfs kan uitbreiden.

Daarnaast betreffen de zes paartjes in het plangebied maar een beperkt deel van de huidige populatie. Verwacht wordt dat de voorgenomen ontwikkeling geen invloed heeft op de hele populatie. Zeker niet na het nemen van maatregelen en aanbrengen van tijdelijke en permante verblijfplaatsen. Gezien het beperkte deel van de populatie en de te nemen maatregelen hebben de voorgenomen ontwikkelingen geen verslechtering van de staat van instandhouding tot gevolg.

6.4.2 Gewone dwergvleermuis

De landelijke Staat van Instandhouding is beoordeeld op vier onderdelen: populatieomvang, verspreidingsgebied, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief.

De populatieomvang, het verspreidingsgebied en de kwaliteit van het leefgebied is gunstig voor de gewone dwergvleermuis (Arcadis, 2018). Het toekomstperspectief van de gewone dwergvleermuis is echter als ongunstig beoordeeld doordat door grootschalige renovaties steeds meer (mogelijke) verblijfplaatsen verloren gaan (Arcadis, 2018). Hierdoor is de landelijke staat van instandhouding 'ongunstig – ontoereikend'. Deze is echter gunstig indien er voldoende mitigerende maatregelen genomen worden (Arcadis, 2018).

Voor de regionale staat van instandhouding is minder informatie bekend. Wel is bekend dat in de nabijgelegen wijk Tuitbert enkele tientallen balts- en paarverblijfplaatsen aanwezig zijn en meerdere kraamkolonies voorkomen (Arcadis, 2019). De soort komt hier zeer veelvuldig voor waardoor de lokale staat van instandhouding vermoedelijk overeenkomt met de landelijke staat van instandhouding.

Door het aanbieden van tijdelijke verblijfplaatsen en het realiseren van permanente verblijfplaatsen in de nieuwe bebouwing wordt er gezorgd dat er voldoende verblijfsmogelijkheden zijn in de nieuwe situatie en dat het toekomstperspectief veranderd wordt in gunstig.

Daarnaast betreft het naar verwachting enkele balts- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Dit betreft maar een klein onderdeel van de gehele populatie. Daarnaast gaat het niet om een type verblijfplaats die een grote invloed uitoefent op de lokale populatie zoals kraamverblijfplaatsen of massawinterverblijfplaatsen. Verwacht wordt dat het verdwijnen van deze verblijfplaatsen niet leidt tot een afbreuk aan het streven om de populatie in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Zeker niet na het nemen van compenserende maatregelen zoals het aanbieden van alternatieve en permanente verblijfplaatsen. Gezien het type verblijfplaats, het beperkte deel van de populatie waar de handeling invloed op heeft en het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen, wordt door de voorgenomen

ontwikkeling geen afbreuk gedaan aan het streven op de populatie in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

6.4.3 Ruige dwergvleermuis

De landelijke staat van instandhouding is beoordeeld op vier onderdelen: populatieomvang, verspreidingsgebied, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief:

De populatieomvang wordt geschat op 50.000 tot 100.000 dieren in het najaar. Er zijn geen aanwijzingen dat er sprake is van een afnemende trend. Hierdoor is de huidige populatie omvang gunstig. De ruige dwergvleermuis komt in geheel Nederland voor en is er sprake van een lichte toename in verspreidingsgebied sinds de jaren negentig. Hierdoor is het verspreidingsgebied gunstig. Binnen het leefgebied is nog voldoende geschikte verblijfsmogelijkheden en geschikt foerageergebied in de vorm van groene omgeving. Hierdoor is de kwaliteit van het leefgebied ook gunstig. Het aanbod aan geschikte verblijfplaatsen neemt in de toekomst echter wel af door grootschalige renovatieprojecten. Hierdoor is het toekomstperspectief ongunstig – ontoereikend (tenzij voldoende mitigerende maatregelen genomen worden). Hierdoor is de staat van instandhouding ongunstig – ontoereikend. Deze is echter gunstig als er voldoende mitigerende maatregelen genomen worden.

Voor de regionale staat van instandhouding is minder informatie bekend. Wel is bekend dat de ruige dwergvleermuis redelijk algemeen is in Delfzijl en omgeving. In de wijk Tuitbert zijn meer dan twintig balts- en paarverblijfplaatsen waargenomen (Arcadis, 2019). Verwacht wordt dat de lokale staat van instandhouding overeenkomt met de landelijke staat van instandhouding.

Door het aanbieden van tijdelijke verblijfplaatsen en het realiseren van permanente verblijfplaatsen in de nieuwe bebouwing wordt er gezorgd dat er voldoende verblijfsmogelijkheden zijn in de nieuwe situatie en dat het toekomstperspectief veranderd wordt in gunstig.

Daarnaast betreft het naar verwachting enkele balts- en paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Dit betreft maar een klein onderdeel van de gehele populatie. Daarnaast gaat het niet om een type verblijfplaats die een grote invloed uitoefent op de lokale populatie zoals massawinterverblijfplaatsen. Verwacht wordt dat het verdwijnen van deze verblijfplaatsen niet leidt tot een afbreuk aan het streven om de populatie in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Zeker niet na het nemen van compenserende maatregelen zoals het aanbieden van alternatieve en permanente verblijfplaatsen. Gezien het type verblijfplaats, het beperkte deel van de populatie waar de handeling invloed op heeft en het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen, wordt door de voorgenomen ontwikkeling geen afbreuk gedaan aan het streven op de populatie in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

6.5 Aan te vragen ontheffing

De ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 3 jaar ingaande vanaf september 2019 voor de volgende soorten en overtreding van verbodsbepalingen.

Tabel 7 Overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Wettelijk belang
Huismus		X		X	In het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaarbelang.

Verbodsbepalingen:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

Tabel 8 Overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn

Soort	Lid 1 5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Wettelijk belang
Gewone dwergvleermuis		X		X	In het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaarbelang.
Ruige dwergvleermuis		X		X	In het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaarbelang.

Verbodsbepalingen:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

7 LITERATUURLIJST

Arcadis (2018), Quickscan Natuurwetgeving; Herontwikkeling Zwet 40 Delfzijl; Arcadis Nederland. B.V., Assen.

Arcadis (2019a). Nulmeting gebouwbewonende soorten Wirdum, Delfzijl en Middelstum in 2018. Arcadis Nederland B.V., Maastricht.

Arcadis (2019b). Mitigatiecatalogus Gebouwbewonende soorten. Arcadis Nederland B.V. Assen.

BIJ12. (2017a). Kennisdocument huismus. Retrieved May 23, 2019, from <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>.

BIJ12. (2017b). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Retrieved July 2, 2019, from <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

BIJ12. (2017c). Kennisdocument ruige dwergvleermuis. Retrieved July 2, 2019, from: <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

BIJLAGE A RELEVANTE ARTIKELEN WET NATUURBESCHERMING

HOOFDSTUK 1

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

HOOFDSTUK 3

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
  - a. a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
  - b. b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
4. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
  - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
  - b. zij is nodig:
    - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
    - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
    - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
    - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
    - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of

- 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrictlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
  - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
  - b. zij is nodig:
    - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
    - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
    - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
    - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
    - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
  - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
- d. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
  - e. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
  - f. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
  - g. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
  - h. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
  - i. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
  - j. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
  - k. in het algemeen belang.

Artikel 3.31

1. De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:
  - a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
  - b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
  - c. een bestendig gebruik, of
  - d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

BIJLAGE B BESCHERMDE SOORTEN ART. 3.5

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I, II	Conventie van Bonn, Annex I
Zoogdieren (overig)			
Bever	x		
Hamster	x	x	
Hazelmuis	x		
Lynx	x		
Noordse woelmuis	x		
Otter	x	x	
Wilde kat	x		
Zoogdieren (vleermuizen)			
Baardvleermuis	x	x	
Bechstein's vleermuis	x	x	
Bosvleermuis	x	x	
Brandt's vleermuis	x	x	
Dwergvleermuis	x		
Franjestaart	x	x	
Grijze grootoorvleermuis	x	x	
Grootoorvleermuis	x	x	
Grote hoefijzerneus	x	x	
Grote rosse vleermuis	x	x	
Ingekorven vleermuis	x	x	
Kleine dwergvleermuis	x		
Kleine hoefijzerneus	x	x	
Laatvlieger	x	x	
Meervleermuis	x	x	
Mopsvleermuis	x	x	
Noordse vleermuis	x	x	
Rosse vleermuis	x	x	
Ruige dwergvleermuis	x	x	
Tweekleurige vleermuis	x	x	
Vale vleermuis	x	x	
Watervleermuis	x	x	
Zoogdieren (marien)			
Bruinvis	x	x	

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I, II	Conventie van Bonn, Annex I
Bultrug		x	x
Dwergpotvis		x	
Gestreepte dolfijn		x	
Gewone dolfijn	x	x	
Gewone spitsdolfijn		x	
Gewone vinvis		x	x
Griend		x	
Grijze dolfijn		x	
Kleine zwaardwalvis		x	
Narwal		x	
Noordse vinvis			x
Orka		x	
Potvis			x
Tuimelaar	x	x	
Walrus		x	
Witflankdolfijn	x	x	
Witsnuitdolfijn	x	x	
Amfibieën			
Boomkikker	x	x	
Geelbuikvuurpad	x	x	
Heikikker	x	x	
Kamsalamander	x	x	
Knoflookpad	x	x	
Poelkikker	x		
Rugstreepad	x	x	
Vroedmeesterpad	x	x	
Vuursalamander	x		
Reptielen			
Gladde slang	x	x	
Muurhagedis	x	x	
Zandhagedis	x	x	
Reptielen (schildpadden)			
Dikkopschildpad	x	x	x

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I, II	Conventie van Bonn, Annex I
Kemp's zeeschildpad	x	x	x
Lederschildpad	x	x	x
Soepschildpad	x	x	x
Vissen			
Houting	x		
Steur	x	x	
Vlinders			
Apollovlinder		x	
Boszandoog		x	
Donker pimpernelblauwtje	x	x	
Grote vuurvlinder	x	x	
Moerasparelmoervlinder		x	
Pimpernelblauwtje	x		
Teunisbloempijlstaart		x	
Tijmblauwtje	x	x	
Zilverstreephooibeestje	x	x	
Libellen en waterjuffers			
Bronslibel	x	x	
Gaffellibel		x	
Gevlekte witsnuitlibel	x	x	
Groene glazenmaker	x	x	
Mercuurwaterjuffer		x	
Noordse winterjuffer	x	x	
Oostelijke witsnuitlibel	x	x	
Rivierrombout	x	x	

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I, II	Conventie van Bonn, Annex I
Sierlijke witsnuitlibel	x	x	
Kevers			
Brede geelrandwaterroofkever	x	x	
Gestreepte waterroofkever	x	x	
Heldenbok	x		
Juchtleerkever	x	x	
Vermiljoenkever	x	x	
Insecten (overig)			
Oeveraas		x	
Mollusken			
Bataafse stroommossel	x		
Platte schijfhoren	x		
Planten			
Drijvende waterweegbree	x	x	
Geel schorpioenmos		x	
Groenknolorchis	x	x	
Kleine vlotvaren		x	
Kruipend moerasscherm	x	x	
Liggende raket		x	
Tonghaarmuts		x	
Zomerschroeforchis	x	x	

BIJLAGE C BESCHERMDE SOORTEN ART 3.10

Art. 3.10 Wnb		
Zoogdieren (overig)	Vinpootsalamander Vuursalamander	Gevlekte glanslibel Gewone bronlibel
Aardmuis	Reptielen	Hoogveenglanslibel
Boommarter	Adder	Kempense heidelibel
Bosmuis	Hazelworm	Speerwaterjuffer
Bunzing	Levendbarende hagedis	Kevers
Damhert	Ringslang	Vliegend hert
Das	Vissen	Planten
Dwergmuis	Beekdonderpad	Akkerboterbloem
Dwergspitsmuis	Beekprik	Akkerdoornzaad
Edelhert	Elrits	Akkerogentroost
Eekhoorn	Europese rivierkreeft	Beklierde ogentroost
Egel	Gestippelde alver	Berggamander
Eikelmuis	Grote modderkruiper	Bergnachtorchis
Gewone bosspitsmuis	Kwabaal	Blaasvaren
Grote bosmuis	Vlinders	Blauw guichelheil
Haas	Aardbeivlinder	Bokkenorchis
Hermelijn	Bosparelmoervlinder	Bosboterbloem
Huisspitsmuis	Bruin dikkopje	Bosdravik
Konijn	Bruine eikenpage	Brave hendrik
Molmuis	Donker pimperlblauwtje ¹⁾	Brede wolfsmelk
Ondergrondse woelmuis	Duinparelmoervlinder	Breed wollegras
Ree	Gentiaanblauwtje	Bruinrode wespenorchis
Rosse woelmuis	Grote parelmoervlinder	Dennenorchis
Steenmarter	Grote vos	Dreps
Tweekleurige bosspitsmuis	Grote vuurvlinder ¹⁾	Echte gamander
Veldmuis	Grote weerschijnvlinder	Franjgentiaan
Veldspitsmuis	Iepenpage	Geelgroene wespenorchis
Vos	Kleine heivlinder	Geplooide vrouwenmantel
Waterspitsmuis	Kleine ijsvogelvlinder	Getande veldsla
Wezel	Kommavlinder	Gevlekt zonneroosje
Wild zwijn	Pimperlblauwtje ¹⁾	Glad biggenkruid
Woelrat	Sleedoornpage	Gladde zegge
Zoogdieren (marien)	Spiegeldikkopje	Groene nachtorchis
Gewone zeehond	Veenbesblauwtje	Groensteel
Grijze zeehond	Veenbesparelmoervlinder	Groot spiegelklokje
Amfibieën	Veenhooibeestje	Grote bosaardbei
Alpenwatersalamander	Veldparelmoervlinder	Grote leeuwenklauw
Bruine kikker	Zilveren maan	Honingorchis
Gewone pad	Libellen en waterjuffers	Kalkboterbloem
Kleine watersalamander	Beekrombout	Kalketrip
Meerkikker	Bosbeekjuffer	Karthuizeranjer
Middelste groene kikker	Donkere waterjuffer	Karwijselie
		Kleine ereprijs

Kleine schorseneer
 Kleine wolfsmelk
 Kluwenklokje
 Knollathyrus
 Knolspirea
 Korensla
 Kranskarwij
 Kruiptijm
 Lange zonnedauw
 Liggende ereprijs
 Moerasgamander
 Muurbloem
 Naakte lathyrus
 Naaldenkervel
 Pijlscheefkalk
 Roggelelie

Rood peperboompje
 Rozenkransje
 Ruw pazelzaad
 Scherpkruid
 Schubvaren
 Schubzegge
 Smalle raai
 Spits havikskruid
 Steenbraam
 Stijve wolfsmelk
 Stofzaad
 Tengere distel
 Tengere veldmuur
 Trosgamander
 Veenbloembies
 Vliegenorchis

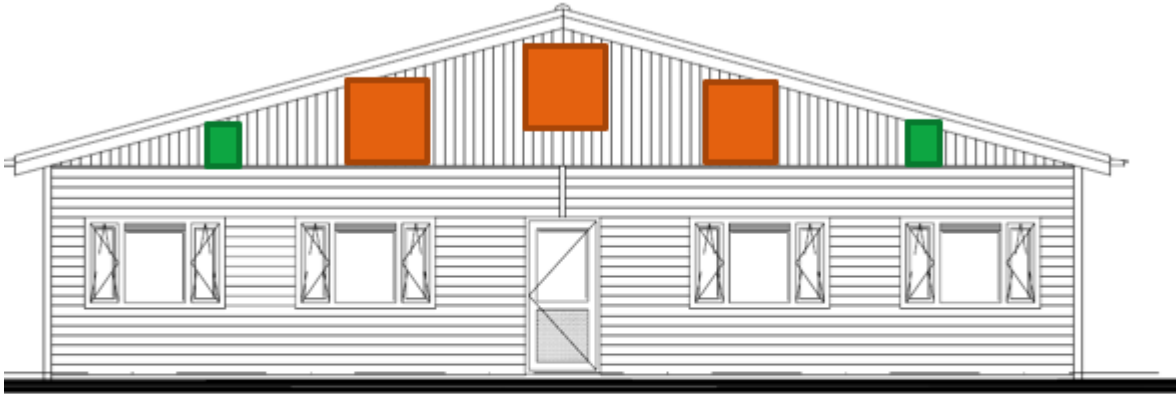
Vroege ereprijs
 Wilde averuit
 Wilde ridderspoor
 Wilde weit
 Wolfskers
 Zandwolfsmelk
 Zinkviooltje
 Zweedse kornoelje

¹⁾Deze soorten staan ten onrechte op de bijlage bij de wet. Ze staan namelijk ook genoemd op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en/of ook op bijlage II van de Conventie van Bern. Daarom zijn dit soorten zoals bedoeld in Wnb art. 3.5

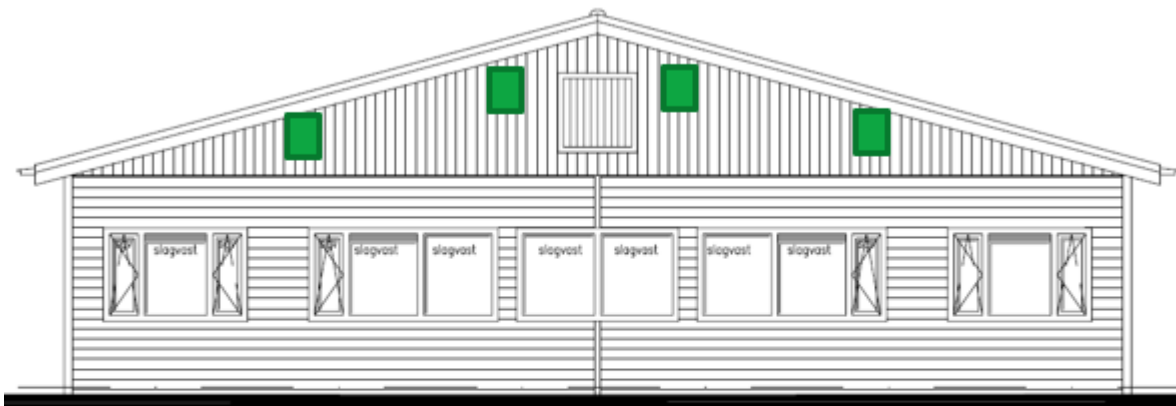
BIJLAGE D LOCATIE TIJDELIJKE KASTEN VLEERMUIZEN

Oranje vlakken: Kraamkasten type Vivara Pro VK SK 01

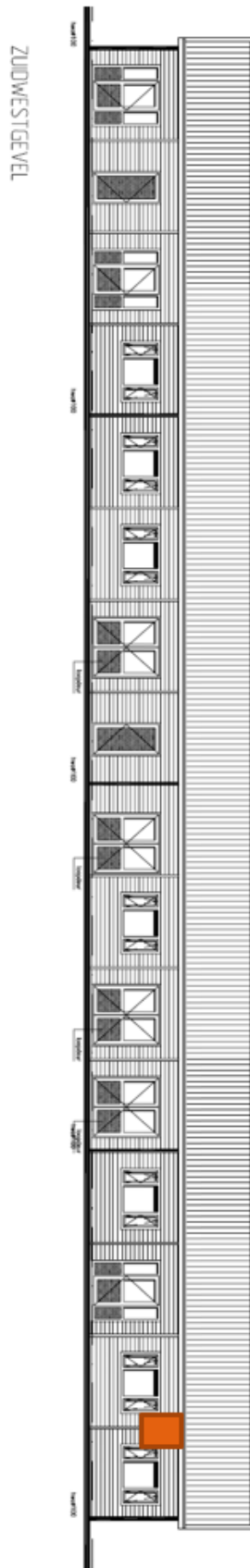
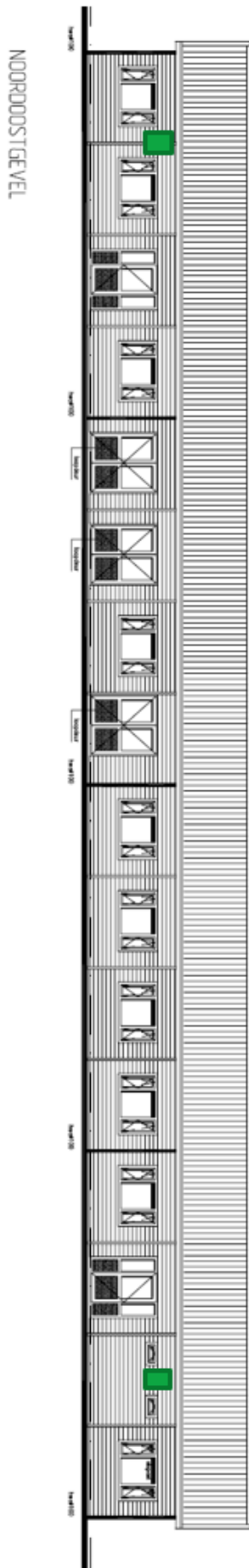
Groene vlakken: vleermuiskasten type Vivara Pro VK MK 02

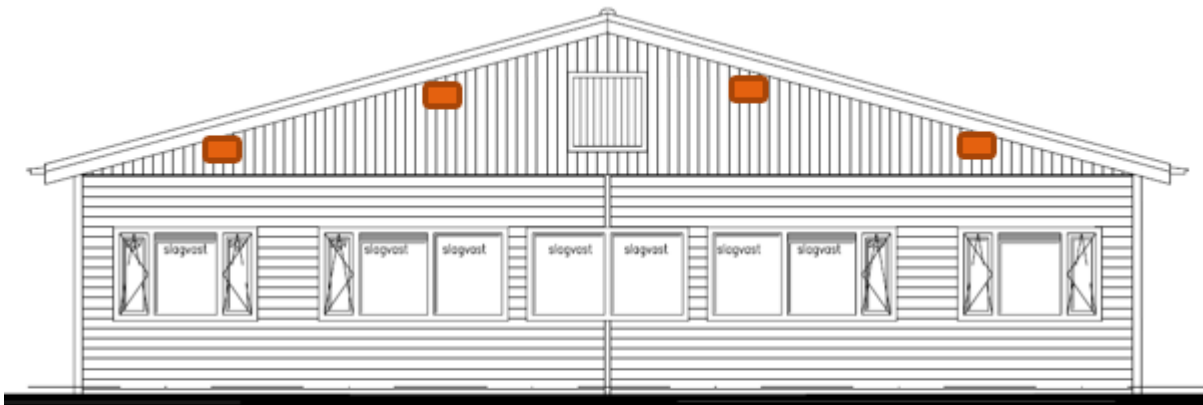
ZUIDOOSTGEVEL

NOORDWESTGEVEL

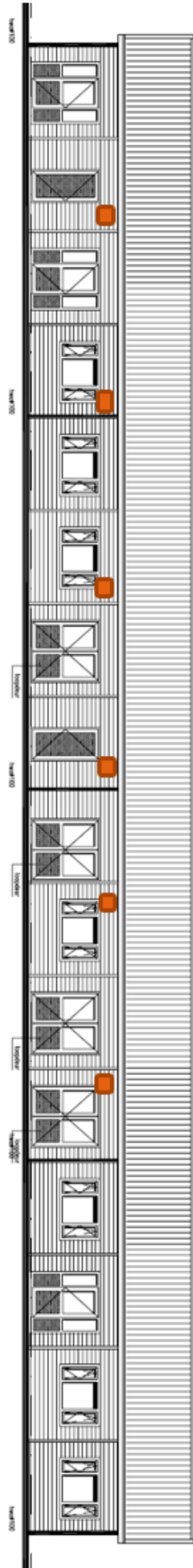

BIJLAGE E LOCATIE TIJDELIJKE KASTEN HUISMUSSEN

NOORDWESTGEVEL

ZUIDWESTGEVEL

COLOFON

ONTHEFFINGSAANVRAAG WET NATUURBESCHERMING
ZWET 40 TE DELFZIJL

KLANT

Centraal Orgaan opvang Asielzoekers

AUTEUR

C.E. Onnes Msc

PROJECTNUMMER

C05058.000266.1200

ONZE REFERENTIE

083957523 C

DATUM

15 juli 2019

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

Deirdre Lagas
Projectleider ecologie

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com